

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1073434/5

בבית הדין הרבני האזורי חיפה

לפני כבוד הדיינים:

הרב אברהם מאיר שלוש – ראב"ד, הרב שמואל אברהם חזן, הרב רפאל זאב גלב

התובעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד יעל באר)

נגד

הנתבע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד לאה צינגלאוב)

הנדון: גירושין - חיוב בגט במקום פירוד ממושך וטענת הבעל לשלום בית אינה כנה

פסק דין

עניינו של פסק דין זה בתביעת גירושין שהגישה המבקשת מול תביעת שלום בית שהגיש המשיב.

תיאור העובדות:

הצדדים נישאו ביום י' בסיון תש"ס (13.6.00) נישואין ראשונים לצדדים ולהם שלושה ילדים משותפים, כאשר מזה כשנתיים גרים הם בנפרד.

לטענת המשיב, עוד בטרם הנישואין היה חולה במחלת הטרשת ומאז עד עתה במהלך השנים מצבו התדרדר ולדעתו דבר זה גרם למבקשת לעזוב את הבית והוא מבקש לשקם את הנישואין.

מנגד, המבקשת הצהירה כי תמיד דאגה לטפל בו במסירות אך המשיב סובל מקנאות אובססיבית וחשדות פסולים כנגדה דבר שהעכיר על חייהם המשותפים. לדבריה, אלמלא הקנאות הייתה ממשיכה לטפל בו אבל קנאות פסולה זו שהתגברה לאחרונה מחזקת את בקשתה להתגרש, בקשה שאף הילדים תומכים בה לאור המצב, והיא נחרצת בכך. (שורות 17-22 לפרוטוקול מיום כ"ד אייר תשע"ו 1.6.16).

באת כוח המבקשת הוסיפה כי המבקשת התחשבה במשיב ולמרות סבלה לא נטשה אותו, ורק לאחרונה שהגיע עובד זר לסייע למשיב אזרה עוז לעזוב את הבית. (שורות 42-43 שם).

המשיב הודה במיוחס לו וטען 'כל גבר יש לו את מידת הקנאה' (שורה 23 שם) אך ביקש לשקם את הנישואין. בית הדין הציע למבקשת לפנות לייעוץ מתאים אך המבקשת התנגדה וטענה 'עברתי מספיק התעללות נפשית. מי שבורח מהכלא לא חוזר לשם' (שורה 37 שם).

בסופו של דבר הסכימה המבקשת לעצת בית הדין לפנות לייעוץ בכפוף להצהרת המשיב כי המלצות היועץ מחייבות וכדבריו 'ברור חד משמעית שאני אשמע לכל חו"ד של היועץ ואעשה מה שימליצו' (שורה 34 שם).

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ביום א' בתמוז תשע"ו (7.7.16) התקבלה המלצת יחידת הסיוע לפיה קיים פער משמעותי הגורם לקונפליקט ומתח גבוה בין הצדדים שאינו מאפשר דיאלוג או בסיס לשלום בית.

המשיב עשה דין לעצמו ובחר שלא להופיע לדיון ביום כ"ז בטבת תשע"ז (25.1.17) וזאת באמתלה רפואית המגובה באישור שאינו קביל בערכאה משפטית. באת כוחו טענה כי למרות הצהרת עבר כי המשיב יפעל בהתאם להמלצות, עדיין בדעתו לשקם את הנישואין.

בדיון החילופי שנקבע ליום ראשון כ"ג בשבט תשע"ז (19.2.17) המשיב בחר שוב שלא להופיע. באת כוחו הציגה הזמנה לבדיקה במרפאות חוץ שנקבעה שלושה ימים (!) לפני הדיון, וטענה כי מצבו הרפואי אינו מאפשר הופעה בבית הדין.

מנגד טענה באת כוח המבקשת כי המשיב נצפה פעמיים בשבוע החולף עורך את קניותיו בסופר ואף נוהג לשדר בתוכנית רדיו מידי יום ראשון. המבקשת הוסיפה כי המשיב משפץ את הבית ונראה רוכש חומרי בניה יחד עם העובד הזר.

לפנים משורת הדין הורה בית הדין לבאת כוח המשיב לתאם טלפונית מועד קרוב בו המשיב יוכל להופיע. במעמד בית הדין נקבע דיון ליום רביעי כ"ו בשבט תשע"ז (22.2.17) כאשר המשיב הצהיר שיופיע לדיון ולא התייחס כלל למצבו הרפואי המונע ממנו להופיע בדיון.

אכן דא עקא כי גם לדיון הרביעי שנקבע ליום רביעי המשיב בחר שלא להופיע. אף באת כוח המשיב טענה כי היא מופתעת לגלות שהמשיב לא עמד בדיבורו (שורה 3 שם). באת כוח המבקשת הוסיפה כי מבדיקה שערכה התברר כי המשיב שידר בתוכנית הרדיו כמנהגו מידי יום ראשון.

בהחלטה שהתקבלה בתום הדיון הביע בית הדין את מורת רוחו הגדולה מהיעדרות המשיב וציין כי יש בכך יותר מללמד כי תביעתו לשלום בית אינה כנה כלל. משכך פני הדברים זומן המשיב בצו הבאה בהפקדת מזומן.

בדיון מיום ג' בניסן תשע"ז (30.3.17) הופיע המשיב וחזר על בקשתו לשלום בית. לשאלת בית הדין מה עשה בשביל שלום הבית, השיב 'תגידו לי מה לעשות אני אעשה' (שורה 22 שם). בית הדין ניסה רבות לדבר על ליבו של המשיב אך ללא הצלחה ומשכך נקבע מועד לחקירות.

בדיון מיום כ"ט בתשרי תשע"ח (19.10.17) ציינה המבקשת בחקירתה חלק מהחשדות שהמשיב היה חושד בה וסיימה 'אני ממש מתביישת לומר זאת בפניכם' (שורה 50 שם) והוסיפה 'הוא היה הבוגד וכנראה הרגיש שהוא צריך להאשים' (שורה 53 שם).

המשיב חזר והודה במיחוס לו וכדבריו 'אני מודה שיש קנאה אבל אין קנאה בלי אהבה' (שורה 71 ושורה 88 שם). לשאלת באת כוח המבקשת מה עשה בשביל שלום הבית השיב 'אני לא צריך לעשות כלום. מה אני צריך לעשות?' (שורות 73-75 שם).

המשיב טען עוד כי בעבר המבקשת התעלמה ממנו כשנצרך לעזרתה וסיכם 'זה רוע שאין גדול ממנו בעולם. איך אפשר להתייחס אלי בכזו רשעות' (שורה 112 שם). לשאלת בית הדין מדוע הוא צריך לחיות עם אישה רעה כדבריו השיב בתמיהה 'אני צריך לתת לה פרסים בגלל שהיא רעה?' (שורה 119 שם).

בית הדין הבהיר למשיב כי אינו נותן פרס למבקשת אלא לעצמו שלא להישאר נשוי לאישה רעה אך המשיב טען 'היא כבר בבית אחר טוב לה כך. גם לי טוב כך' (שורה 121 שם). לשאלת בית הדין עד מתי לדעתו מצב זה יכול להימשך, השיב 'שיישאר כך עוד עשר שנים. עוד מאה שנה'. (שורה 123 שם).

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

באי כוח הצדדים הסכימו לדלג על הסיכומים ומשכך נדרש בית הדין להחלטה שלפנינו.

דיון והכרעה:

כאמור, מזה כשנתיים שהצדדים גרים בנפרד והמבקשת נחרצת בבקשתה להתגרש. הן אמת כי המשיב ביקש שלום בית אך הודה וחזר והודה כי לא עשה דבר בשביל כך. (שורה 22 לפרוטוקול מיום ג' בניסן תשע"ז 30.3.17 ושורות 73-75 לפרוטוקול מיום כ"ט בתשרי תשע"ח (19.10.17).

זאת ועוד, הדבר ברור כי המבקש שלום בית יעשה ככל שביכולתו ואף מעבר לכך ובוודאי שלא ימנע מלהופיע בבית הדין וקל וחומר שלא ייעדר מחמישה דיונים (!) כפי שנהג המשיב המבקש 'שלום בית'.

והנה בית הדין נעתר תחילה לבקשת המשיב לבחון את שיקום הנישואין בכפוף להמלצת שירותי הרווחה והצהרת המשיב 'ברור חד משמעית שאני אשמע לכל חו"ד של היועץ ואעשה מה שימליצו'. (שורה 34 לפרוטוקול מיום 1.6.16) למרות זאת המשיב בחר להיעדר מהדיונים ולא לשתף פעולה עם בית הדין וכאמור הדבר מלמד שבקשתו לשלום בית אינה כנה.

אמנם בנידון דידן מגרעות נתן שהרי המשיב טען על המבקשת 'זה רוע שאין גדול ממנו בעולם. איך אפשר להתייחס אלי בכזו רשעות' (שורה 112 לפרוטוקול מיום כ"ט תשרי תשע"ח (19.10.17) והוסיף 'אני צריך לתת לה פרסים בגלל שהיא רעה?' (שורה 119 שם).

בנסיבות אלו ברור כי המשיב מעכב את הגט כנקמה 'שלא יהא חוטא נשכר', לדעתו, ואף שמצהיר בפיו כי חפץ הוא בשלום בית, הרי זה 'בפיו שלום את רעהו ודבר ובקרב ישים ארבו' (ירמיהו ט-ז) ואינו מעוניין כלל בשלום בית בבחינת 'בפיו ובשפתיו כבדוני וליבו רחק ממני'. (ישעיהו כט-יג).

לאור האמור, במקום בו המבקשת תובעת להתגרש ואף המשיב מודה לטענותיה (שורה 23 לפרוטוקול מיום כ"ד אייר תשע"ו 1.6.16 ושורות 71 – 88 לפרוטוקול מיום כ"ט תשרי תשע"ח (19.10.17) הגם שלמרות זאת מבקש הוא שלום בית אך מעשיו מוכיחים כי אינו חפץ כלל בשלום בית ושלום הבית ממנו והלאה, וכל סירובו לגרשה אינו אלא מחמת נקמה, והצדדים פרודים כשנתיים ימים, יש להחיל בזה את דינו של רבנו ירוחם.

והנה רבנו ירוחם במישרים (נתיב כג חלק ח דף סא טור א) כתב:

וכתב מורי ה"ר אברהם בן אשמעאל כי נראה לו שאישה שאמרה לא בעינא ליה יתן לי גט וכתובה והוא אומר אנא נמי לא בעינא לך אבל איני רוצה ליתן גט [...] משהינן לה תריסר ירחי אגיטא דילמא הדרי בהו, לאחר שנה כופין אותה לגרש.

וכן מנהג בתי הדין אשר שמענו ונדעם, וכן עשו מעשה בפסקי דין רבניים חלק ז (עמוד 112-113) וחלק יא (עמוד 364) וחלק יב (עמוד 199-203) וחלק יג (עמוד 267) וראה עוד בפסק הדין של בית הדין בירושלים (תיק מספר 754405/5) ובפסק הדין של בית הדין בנתניה (תיק מספר 289477/1) ובפסק הדין מבית דין הגדול (תיק מספר 842462/1) וכל היד המרובה לבדוק תמצא עוד כהנה וכהנה החלטות למכביר בנדון זה.

ואף שבנדון זה המשיב טוען שמבקש שלום בית ורבנו ירוחם איירי כאשר הבעל אינו חפץ בשלום בית וטוען 'אנא נמי לא בעינא לך', אכן הדבר פשוט שאין כוונת רבנו ירוחם לאמירה דווקא, שהרי אין טענה זו 'כקריאת שם' כאילו היה זה נוסח 'תרומות ומעשרות' שצריך לומר

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

כפיו 'לא בעינא לך', אלא גם כשלא אמר דבר, או אפילו אמר שמבקש שלום בית, אך מעשיו מכריזים וצוועקים כי מבקש הוא להתגרש הרי זה כאומר 'לא בעינא לך' ויש לפסוק בזה חיוב גט.

כאשר על בית הדין לבחון אם עיכוב הגט נעשה מתוך כוונה כנה לשלום בית או שמא על מנת להשיג מקצה שיפורים או מתוך נקמה גרידא, יש לבחון את מעשה הצדדים בבחינת 'מעשיך יקרבוך ומעשיך ירחקוך' (עדויות ה-ז) ואף אם אחד הצדדים מסתתר מאחורי טענת שלום בית אין זה אלא כסות עיניים וחובתו של בית הדין לקרוע את המסך שמעל טענה זו.

(וראה עוד מה שכתבנו בעבר בכיוצא בזה בתיק 1073218/1 וראה גם בפסק דין בית הדין הרבני באשקלון תיק 972073/8 ובית הדין הרבני בירושלים תיק 975046/1 ובבית הדין הרבני הגדול תיק 1050654/1 ואכמ"ל).

והנה, לענין החיוב בגט במורדים זה על זה, אין זה משנה מי מהצדדים אשם במצב או בסיבת מי נגרם הדבר, וכפי שהאריך בזה הגר"נ פרוכר שליט"א בביאור דינו של רבנו ירוחם (פורסם בקובץ כנס הדיינים תשס"ח - עמוד 114) וסוף דבר מסיק התם כי בבני זוג המורדים ומעגנים זה את זה יש לחייב בגט מאחר וטענת עיגון היא עילה מספקת לחיוב בגט, ואף אם הצד המעגן אינו אשם בהפרת שלום הבית, היות ואין זכות למי מהצדדים לעגן את משנהו במקום ששניהם מורדים עיין שם.

ובכגון זה ששניהם מורדים זה על זה אין אנו צריכים להכרזה והתראה הנעשים במורדת, כמו שביארו בית הדין הגדול בפסקי דין רבניים (חלק ח' עמ' 323-5) וזה לשונם:

ועל כן נראה לומר דההבדל הוא בזה, במקום שהאישה היא המורדת בבעלה והבעל רוצה באשתו, הרי כל ההכרזות והתראות שנאמרו במורדת, וכל התקנות הללו לא באו אלא ללחוץ עליה שתימלך בדעתה ותשוב לחיי שלום עם בעלה, ולכן אם הבעל מגרשה בטרם נגמרו כל הפעולות הללו חייב לשלם לה כתובה ותוספת כתובה, מה שאין כן במקרה וגם הבעל לא רוצה בה הרי אין מקום לתקנה זו וממילא קם דינא שמכיון שהיא לא רוצה אותו, הרי אדעתא למשקל ולמיפק לא יהיב לה תוספת כתובה.

וכיוצא בזה מבואר גם באגרות משה (חלק ד יורה דעה סימן טז אות ב) שכתב:

ובדבר איש ואישה שזה הרבה שנים שליכא שלום בית, וכבר שנה וחצי דרים במקומות מופרדים, וכבר ישבו בית דין חשוב ולא עלה בידם לעשות שלום ביניהם [...] אז מדין התורה באופן כזה מוכרחין להתגרש ואין רשות לשום צד לעגן, לא הבעל את אשתו ולא האישה את הבעל, בשום עיכוב מצד תביעת ממון.

סיכומם של דברים, בית הדין לא ייתן את ידו לעיגון ממושך של המבקשת ללא הצדקה, והבעל חייב לגרש את אשתו בהקדם.

לאור האמור מחליט בית הדין כדלקמן:

א. הבעל חייב לגרש את אשתו בהקדם יפה שעה אחת קודם.

ב. על המזכירות לפתוח תיק סדור גט ולקבוע מועד מתאים.

ניתן לפרסם לאחר השמטת פרטים מזהים.

ניתן ביום י"ז במרחשון התשע"ח (06/11/2017).

הרב רפאל זאב גלב

הרב שמואל אברהם חזן

הרב אברהם מאיר שלוש – ראב"ד